

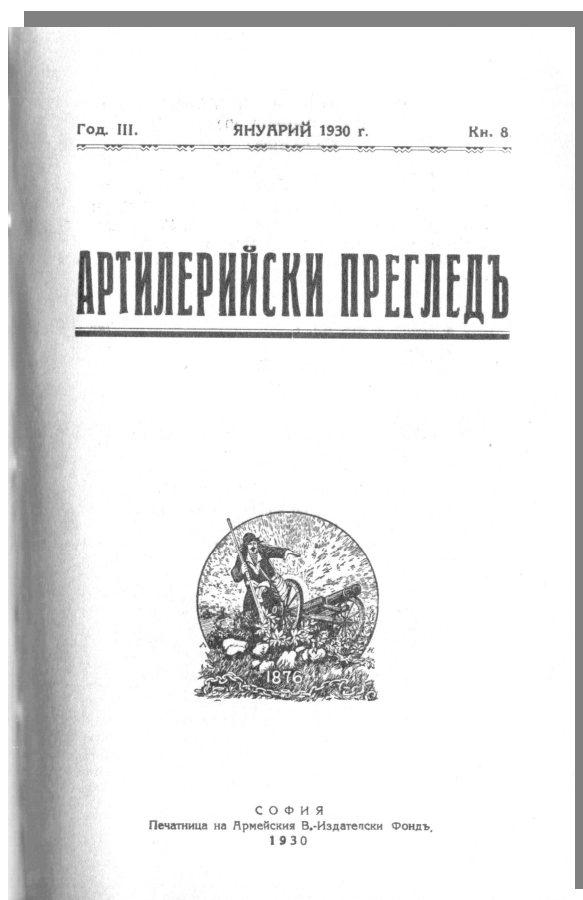
АРТИЛЕРИЙСКИ ПРЕГЛЕД

*Четиримесечно издание на факултет „Артилерия, ПВО и КИС”
при НВУ „В. Левски”*

А
П

АРТИЛЕРИЙСКИ ПРЕГЛЕД

юни 2010

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

полк. инж. доц. д-р Нелко П. Ненов – главен редактор,
полк. инж. доц. д-р Красимир Г. Калев,
подп. инж. доц. д-р Чавдар Н. Минчев

Редактор: Светлана Зотова

Преводачи: Пепа Данкова-Богданова, Виктор Величков,
Валентина Енева, Милена Радева

Графичен дизайн: Христо Христов

Технически сътрудник: Румяна Лазарова

ISSN 1313-0420

Адрес на редакцията:

9713 Шумен, ул. “Карел Шкорпил” № 1
Факултет „Артилерия, ПВО и КИС”
Тел. (054) 801040 вътр. 54200, 54225
E-mail: artilerijski_pregled@abv.bg

Електронно издание

СЪДЪРЖАНИЕ

Теория и практика на артилерията	4
Мишев Лъчезар, Развитие на процесите на автоматизация на управление на огъня и артилерията	4
Панчев Иван, Зараждане и развитие на артилерийското инструментално разузнаване, топогеодезичното и метеорологично осигуряване на ракетните войски и артилерията на българската армия от освобождението до наши дни	14
Празник	22
50 години зенитноракетни войски	22
Бъдещето ще доведе до нов ренесанс на ЗРВ.....	24
Св. Варвара	27
Артилерийски новини	31

CONTENTS

THEORY AND PRACTICE OF THE FIELD ARTILLERY	4
Lachezar Mishev, Progress in the automation processes of fire and artillery management	4
Ivan Panchev, Formation and development of the artillery surveillance, topogeodesic and meteorologic supply of the missile troops and the artillery of the bulgarian army from the liberation to the present days	14
CELEBRATION	22
50 years of the Ground Based Air Defence	22
Future will bring a renaissance of anti-air craft armament	24
St. Barbara	27
ARTILLERY NEWS	31

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА АРТИЛЕРИЯТА

РАЗВИТИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ НА АВТОМАТИЗАЦИЯ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОГЪНЯ И АРТИЛЕРИЯТА

Подполковник Лъчезар Мишев

Развитието на теорията на управлението на войските в периода след Втората световна война до наши дни е съпроводено с масовото внедряване във войските на последните достижения на научно-техническия прогрес и произтичащите от това изменения.

В изискванията към управлението на огъня на артилерията се отразяват обективните условия и характеристики, на които то трябва да отговаря по форма, съдържание и методи, за да осигури ефективно използване на потенциалните възможности на артилерийските подразделения при изпълнението на огневите задачи.

Един от способите за решаването на проблемите по повишаването на ефективността на огневото поразяване на противника в съвременни условия е значителното повишаване на оперативността при управлението на артилерията и в частност на артилерийските дивизиони.

От 01.04-30.06.1989 г. е проведено изпитателно учение за приемане на първата автоматизирана система за управление на огъня на артилерийския дивизион (АСУОАД) „Искра” в 12-и мотострелков полк в Елхово, разработена от колектив преподаватели от ВНВАУ в Шумен. Тя е предназначена за повишаване на оперативността, надеждността и качеството на управлението на артилерийските подразделения, въоръжени със 122-мм самоходни артилерийски установки.

Техническата база на АСУОАД „Искра” включва: комплекс от средства за автоматизация на командира на дивизиона и командирите на батареи; комплекс от средства за автоматизация на старшите офицери на батареи; комплекс от средства за автоматизация на командирите на самоходни артилерийски установки.

В артилерийския дивизион със средства за автоматизация са оборудвани: командно-шабна машина (КЩМ) на командира на дивизиона; три КЩМ на командирите на батареи; три КЩМ на старшите офицери на батареи; осемнадесет самоходни артилерийски установки, снабдени с необходимите терминали на командира и мерача.

С цел повишаване на живучестта и оперативността на управлението, оборудването на всички КЩМ е еднотипно. При необходимост поемането на управлението на дивизиона може да стане за кратко време,

от който и да е командир на батарея. Поради това всяка една КЦМ притежава следните основни системи: система за навигация и топопривързване; система за електрозахранване; комплекс от средства за свръзка; комплекс от средства за автоматизация и предаване на данни.

Комплексът от средства за автоматизация и предаване на данни в КЦМ включва следните устройства: бордови компютър ИЗОТ 1077С, предназначен за автоматично приемане, обработване, съхраняване, изобразяване и предаване на информацията; износим специализиран терминал на разузнавача – 3 бр.; бордови компютър, осигуряващ предаване на информация за местоположението на разузнавателното средство, местоположението и характера на целите и осигуряващ възможност за коригиране на огъня; комбиниран износим разузнавателен прибор, комплектуван с апаратура за предаване на данни; апаратура, осигуряваща кодограмно предаване на съобщения.

Комплексът от средства за автоматизация в САУ включва: комплект индикаторни устройства, едноканална апаратура за предаване на данните и автоматични предпазители за ограничаване на стрелбата в заповядан район.

През 1999 г. АСУОАД “Искра” е снета от въоръжение. През 2000 г. машините за управление МГЛБ-У са сдадени на 61-во маневрено формирование за реализиране на проект ПИКИС.

От 1996 г. на въоръжение в артилерията на Българската армия и по-конкретно в 9-и садн в 9-а танкова бригада в Горна баня се експериментира АСУОАД “Вулкан”. Тя е универсална система, предназначена за повишаване на оперативността, надеждността и качеството на управлението на артилерийските подразделения, въоръжени с различни калибри артилерийски системи, с цел по-ефективно управление на техните бойни възможности. Системата включва 7-8 машини за управление на огъня и 18-24 САУ със средства за автоматизация в тях. Комплексът от средства за автоматизация и предаване на данни включва:

- 32-разреден бордови компютър с координатен указател и плосък цветен екран на течни кристали. Предназначен е за автоматизирано приемане, обработване, съхраняване и изобразяване на информацията.
- Износим специализиран терминал за разузнаване и управление. Използва се при развързване на спомагателни ПУ (АПНГ, СП и др.), както и при обслужване на стрелбата от придадени разузнавателни средства.
- Апаратура за предаване на данни, осигуряваща кодограмно предаване на съобщения в канала за свръзка, шумоустойчиво кодиране, криптиране, засекретяване на предаваните и разсекретяване на приетите съобщения.

- Комплекс от средства за автоматизация в САУ, включващ 16-разреден оръдеен терминал с индикатор на течни кристали, позволяващ изобразяване на 80 символа (4 реда по 20 символа в ред). Оръдейният терминал и индикаторите на мерача и пълнача осигуряват изобразяване на командите за водене на огън, смяна на мерниците и ъгломерите, отчитане на изразходваните боеприпаси и автоматично предаване на тази информация на СОБ.

Програмното осигуряване е разработено на базата на Windows. То позволява решаване на всички задачи по подготовката и управлението на огъня: предварителна подготовка на стрелбата; управление на огъня; контролни задачи; спомагателни задачи.

На 24.12.1998 г., след спечелване на конкурс от фирмата “Маркони“, се въвежда полева интегрирана комуникационно-информационна система (ПИКИС). ПИКИС е многоцелева, интегрирана цифрова телекомуникационна система, която може да осигурява пренос на комуникационни услуги на стационарни и полеви абонати на глас и данни. Системата съгласува външни системи чрез предвидените за целта интерфейси. Паралелно с това целево е въведена АСУОАД “Вулкан-С” в 61-ви садн на 61-во маневрено формирование, приета на въоръжение през 2003 г. Идеята е да бъде интегрирана АСУОАД “Вулкан-С” със системата ПИКИС.

През месец септември 2004 г. е приет на въоръжение втори комплект “Вулкан-С” в 5-и самоходен гаубичен дивизион на 5-а Шипченска механизирани бригада в Казанлък с усъвършенстван софтуер и системи за обзорно наблюдение на МУО.

Обучението на личния състав по “Вулкан-С” се осъществява в специализирани кабинети. На практика не беше осъществено интегриране на системата “Вулкан-С” с ПИКИС.

Освен АСУОАД “Вулкан-С” на базата на 122-мм самоходна гаубица „Гвоздика” има и следните разработки: “Вулкан Б” – за буксирна артилерия; “Вулкан Р” – за реактивните системи за залпов огън; “Вулкан М” – за минохвъргачки.

Извършващата се структурна реформа в Българската армия и редуцирането на състава на полевата артилерия в тактическите звена наложи промяна в системата ѝ за управление. Намаляването на състава на полевата артилерия в механизирани бригади определя централизираното ѝ използване и управление.

През последните години се разработват и внедряват нови схващания за организацията на огневата поддръжка в маневреното формирование, съвместими с приетите и прилагани от българската армия процедури и документи в НАТО.

На сегашния етап управлението на артилерията в тактическите звена се осъществява с използването на командно-щабната машина (КЩМ) Р-81, оборудвана с аналогови радиосредства. Промяна в системата за управление на полевата артилерия в тактическите звена и възможностите на КЩМ-Р-81 я правят непригодна за по-нататъшно използване. Внедряването на нови цифрови технологии и системи в комуникационно-информационното осигуряване на тактическите звена налага разработването на нова визия за оборудване и бойно използване на КЩМ за нуждите на артилерийските предни наблюдателни групи (АПНГ) в тактическите формирования. За целта е необходимо преоборудването на наличните КЩМ Р-81 със съвместими свързочни средства и средства за автоматизация.

След извършените до този момент организационно-щатни промени на артилерийските подразделения в 61-во маневрено формирование е възприета следната схема за управление:

Възприетият метод за използване на АПНГ предполага следния вариант за управление на огъня на полевата артилерия в механизирания батальон:

Артилерийската предна наблюдателна група предава разузнавателната информация до елемента за огнева поддръжка (ЕЛОП) на механизирания батальон. Елементът на механизирания батальон има следния състав – заместник-началник на щаба, командир на взвод за разузнаване и управление и при необходимост и командир на минохвъргачната батарея на батальона. Тук се извършва обработка на постъпилата ра-

зубнавателна информацията и ако целта може да се поразии с минохвъргачната батарея на батальона, се взема решение за нейното поразяване. Ако не може да се поразии, се изпраща искане до центъра за координиране на огневата поддръжка на бригадата (ЦКОП) на маневреното формиране. Командирът на взвода за разузнаване и управление изпраща информация към тактическия оперативен център (ТОЦ) на дивизиона и към пункта за управление на неговата батарея. В ТОЦ на дивизиона целите се обработват и се изпращат към пунктовете за управление на батареите. В центъра за координиране на огневата поддръжка на маневреното формиране се прави анализ на целите и при наличие на свободни ресурси се поставя задача на дивизиона и целта се поразява. Ако няма свободни ресурси, ЦКОП на маневреното формиране изпраща искане до ЦКОП на сухопътния компонент (съвместните оперативни сили).

При наличните средства и въоръжение свързката между артилерийската предна наблюдателна група и командира на взвода за разузнаване е проводна. Артилерийската предна наблюдателна група не е въоръжена с далекомери, което налага използването на странични постове между трите АПНГ, а това значително увеличава времето за засичане и обработване на целите.

При оборудването на КЩМ за АПНГ трябва да се отчита и възприетото типово оборудване на подобен тип КЩМ и бойни машини от полевата интегрирана комуникационно-информационна система, с цел реализиране на техническата им съвместимост. Това от своя страна предполага в оборудването на КЩМ да бъдат включени комуникационни средства (радиопроводни средства и комутационно оборудване) с еднотипни технически характеристики.

Като се има предвид информационният поток, към комплекта на КЩМ за АПНГ следва да се предвидят три ултракъсовълнови (УКВ) и една късовълнова (КВ) бордови радиостанции с мощност на излъчване 10 W. Като се изхожда от далечината на свързките, в тактическите звена е целесъобразно поне към една от УКВ радиостанциите да се предвиди усилвател на мощност 50 W.

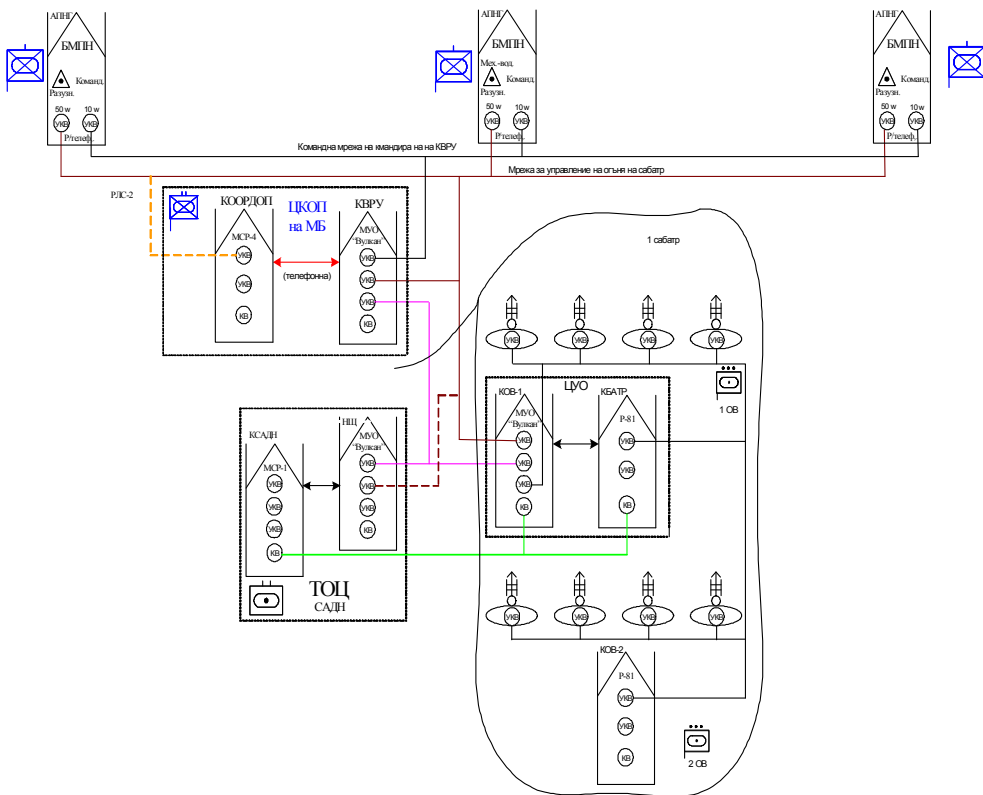
Дейността на артилерийската предна наблюдателна група се реализира чрез топогеодезическо привързване към местността. Това определя необходимостта от използването на GPS оборудване на КЩМ.

Предварителната подготовка, разузнаването на целите и обслужването на стрелбата изисква наличието на: електронен гонеометър; електронен компас; приставка за астрономическо ориентиране; GPS приемник, работещ в диференциален режим; изчислителен блок с дисплей и клавиатура; лазерен далекомер; бинокъл; прибор за нощно наблюдение; навигационна система, интегрирана с GPS; перископична артилерийска бусола (ПАБ); бордови оптически прибор за наблюдение (оптически визир).

Въвеждането и изпращането на данни от разузнаването на целите следва да се извършва с помощта на износим компютър със специализиран софтуер. Добитата от артилерийските разузнавателни прибори и системи на платформата от АПНГ разузнавателна информация е необходимо да се предаде до КЦМ, а от там чрез комуникационното оборудване до пунктовете за управление на огневата поддръжка в маневреното формирание. За осигуряване на тази възможност е целесъобразно да се включи в състава на оборудването на КЦМ полеви мрежов кабел за предаване на данни или да се използва изграждането на безжична локална мрежа (W-LAN), осигуряваща обмен на данни.

СХЕМА

на управлението в САБАТР от САДН в състава на АСУОД „ВУЛКАН-С“

За да се удовлетворят изложените изисквания, КЦМ на АПНГ трябва да има следното комуникационно оборудване: УКВ радиостанции – 3 бр.; КВ радиостанция – 1 бр; лек полеви кабел - 3-4 макари по 1000 m; полеви телефонни апарати - 3-4 бр.; мрежов полеви кабел за обмен на данни - 100 m; преносим компютър – 1бр.; УКВ маломощни носими радиостанции - 3 бр; тактически цифров комутатор - 1 бр.

Съгласно наложените изисквания е целесъобразно разузнавателната машина на артилерийската предна наблюдателна група да е на сходна база като разузнавателните машини на маневрените формирования.

За отговаряне на всички тези изисквания е разработено тактико-техническо задание „Бойна машина на преден наблюдател“ (БМПН). Същото е прието на експертен технико-икономически съвет през 2006 г. Отчетени са всички изисквания и тези машини се явяват модернизиран вариант на “Вулкан-С” и се интегрират с ПИКИС.

Реализирането на новата визия ще даде възможност на органите за артилерийско разузнаване качествено да изпълняват задачите си, като осигуряват своевременен обмен на информацията в системата за управление на огневото поразяване в тактическите звена и за съвместимост с подобни системи от НАТО.

Насоки за доусъвършенстване на автоматизирана система за управление на огъня (АСУО)

За ефективно изпълнение на задачите по огневото поразяване на противника и осигуряване на мощна поддръжка на маневрените формирования от маневрено формирование е необходимо самоходният артилерийски дивизион да е въоръжен с АСУО.

Наложително е:

➤ Да се преоборудват командно-щабните машини на командирите на батареи, за да може да се извърши ефективно управление на огъня на батареята. За целта машината за управление на командира на батареята трябва да е оборудвана с една късовълнова и три ултракъсовълнови радиостанции; навигационна апаратура и GPS, работещ в диференциален режим; бордови компютри за осъществяване на съвместимост с автоматизираната система за управление на огъня „Вулкан-С”.

➤ Машината за управление на огъня на командира на втори огнени взвод трябва да е оборудвана с три УКВ бордови радиостанции с излъчване 10 W и бордови компютър, което значително ще повиши бойните възможности на самоходните батареи и ще доведе до значително увеличаване на тяхната мобилност. В процеса на огневото поразяване на противника обемът от огнени задачи на дивизиона за непосредствена поддръжка ще е голям, което ще доведе до разпределение на целите по взводове. Децентрализираното управление на батареите ще повиши значително бойната им мощ и способността им за бърз маньовър, скрито и надеждно управление.

➤ В динамичните условия на съвременните операции е необходимо да се осигури своевременен и надежден обмен на информация. Нашата визия за управление на АПНГ е командирът на взвода за разузнаване и управление да е в състава на елемента за огнева поддръжка

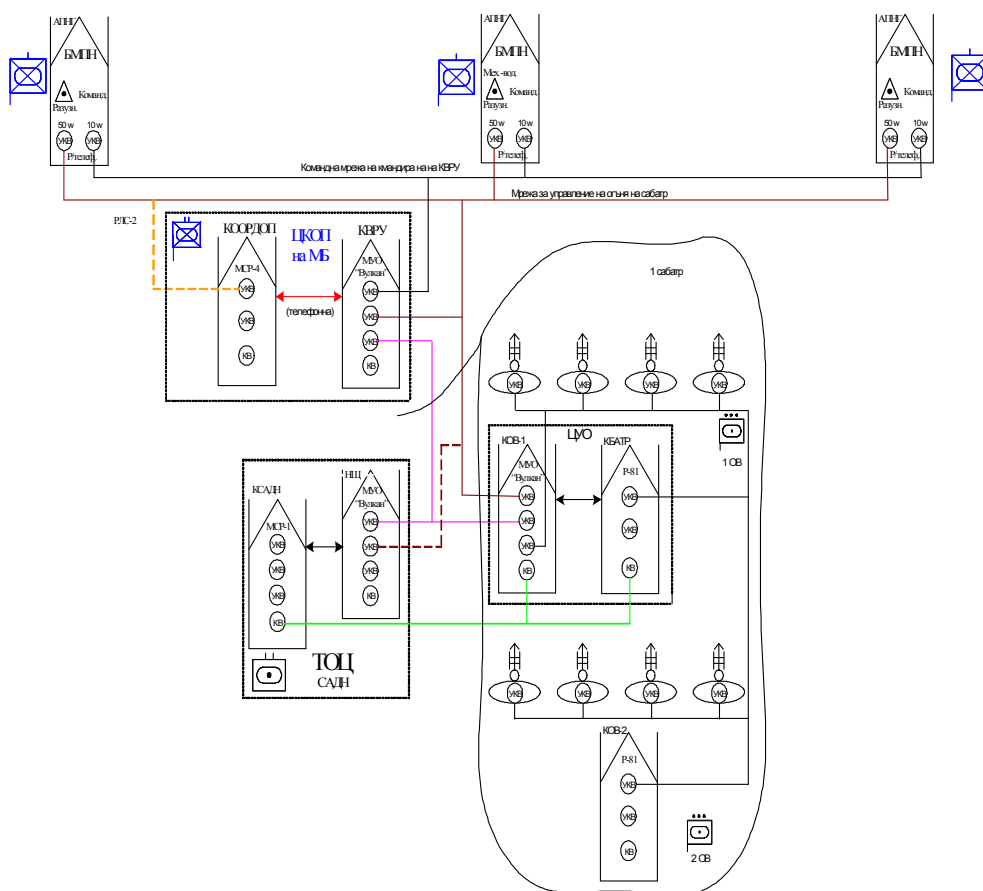

свързка. По този начин ще се улесни процесът на управление и ще се повиши ефективността на огъня на усилващия дивизион.

От казаното до тук се налагат следните **изводи**:

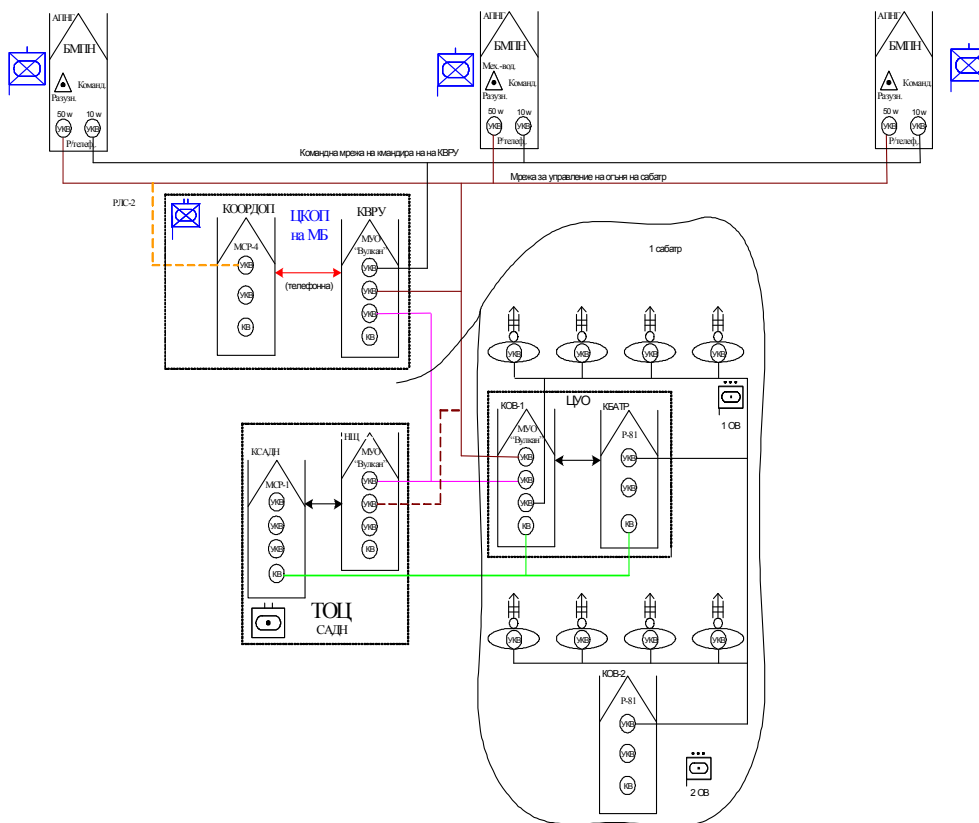
1. Съвременните автоматизирани системи за управление на огъня трябва да отговарят на следните изисквания:

- да осигуряват гъвкавост и оперативност на управлението;
- да имат минимално време за реакция от получаване на разузнавателните данни до откриване на огън за поразяване на целта;
- да имат висока устойчивост в условията на контрабатарейна борба;
- да осигуряват непрекъснато и надеждно управление в условията на радиоелектронна война;

- да интегрират батареините и дивизионни автоматизирани системи за управление;
- да се интегрират към системите за бойно управление на видовете въоръжени сили.

2. Основно направление за работа в областта на автоматизираните системи за управление на огъня на артилерията е интеграцията им към всички системи за бойно управление на видовете въоръжение сили на национално ниво и на ниво съюзнически армии.

3. Общата структура на съвременните АСУО е йерархична и съответства на организационната структура на артилерийските съединения, части и подразделения (групи), за които са предназначени Елементите на системата се разполагат на пунктовете за управление (КП, АПНГ, ТОЦ), на позициите на разузнавателните средства и на огневите позиции, като формират съответните автоматизирани пунктове за управление.

Постигането на високо качество на управлението на войските е един от най-важните, сложни и комплексни съвременни проблеми на военното дело. Решаващ фактор за оценка на качеството на управлението си остава крайният резултат – степента на изпълнението на задачите от подчинените подразделения.

Това може да се постигне чрез внедряването и използването на съвременни средства за автоматизирано събиране, обработка и съхранение на информацията, позволяващи съкращаване до минимум на

времето и повишаващи достоверността и актуалността на информацията, необходима за вземане на решение.

Използването на автоматизирани системи за управление осигурява оптимизиране на вземаните решения и избягване на шаблона, подпомага командирите и щабовете при свеждането на задачите до подчинените войски. С тяхна помощ се постига многократно съкращаване на времето за поставяне на задачите, което осигурява изпълнението им в заповяданите срокове.

ЗАРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА АРТИЛЕРИЙСКОТО ИНСТРУМЕНТАЛНО РАЗУЗНАВАНЕ, ТОПОГЕОДЕЗИЧНОТО И МЕТЕОРОЛОГИЧНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РАКЕТНИТЕ ВОЙСКИ И АРТИЛЕРИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО ДО НАШИ ДНИ

Полк. доц. д-р Иван Панчев

В статията ще се опитаме да направим една ретроспекция за създаването и развитието на подразделенията за бойно осигуряване на ракетните войски и артилерията (РВ и А) на Българската армия, да си припомним техните специфични задачи, последователното им насищане с нови технически средства, усъвършенстването на способите, които прилагат за повишаване на точността на ракетните удари и огъня на артилерията, реализацията им в мирно и военно време и подготовката на кадровия състав.

Развитието на подразделенията за бойно осигуряване на РВ и А по наши виждания условно се разделя на четири периода:

- първи — от 1912 до 1948 г.;
- втори — от 1948 до 1962 г.,
- трети — от 1962 до 1989 г.
- четвърти — от 1989 до наши дни.

1. АРТИЛЕРИЙСКО РАЗУЗНАВАНЕ

Артилерийското разузнаване е основен вид бойно осигуряване на РВ и А. В исторически план с навлизането на оптичните прибори някои автори разглеждат разузнаването с инструменти (бинокли, наблюдателни тръби, бусоли и др.) като отделен вид разузнаване, принадлежащо към артилерийското разузнаване, или артилерийско инструментално разузнаване (АИР). По същество двете понятия се припокриват и представляват едно цяло, като през времето по-често се използва понятието АИР.

Развитие на артилерийското инструментално разузнаване в периода 1948–1962 г.

През този период подразделенията от артилерийското инструментално разузнаване се развиват бързо на базата на внедряването на съветския опит от войната. През есента на 1948 г. военна делегация, в състава на която е Иван Михайлов, заминава за СССР. В Москва под ръководството на маршал Жуков се провежда съвещание, на което се взема решение да се превъоръжи Българската народна армия с ново, модерно съветско въоръжение. Подразделенията от АИР непрекъснато се превъоръжават с нова разузнавателна техника и прибори. Това налага в кратки срокове да се решават някои неотложни задачи: подготовка на офицерски кадри за разузнавателните подразделения; изучаване на новото въоръжение и изграждане на нова организационна структура на артилерийското разузнаване.

В началото на 1949 г. на курсове в СССР са изпратени офицери. Това са първите кадри – командири и преподаватели, подготвили впоследствие десетки офицери за подразделенията от артилерийското разузнаване. Наред с подготовката на офицерски кадри от Съветския съюз се получава литература за АИР – наставления, ръководства, учебни пособия. Първоначално получените наставления през 1949-1951 г. се ползват без да се превеждат. Това са: Наставление за артилерийското инструментално разузнаване, ч. I; Наставление и учебник по артилерийска топографска служба; Наставление и учебник по звуково разузнаване; Наставление за артилерийска фотограметрична служба; Наставление за артилерийска метеорологична служба. Те стават основа за изграждането на новата организационна структура на подразделенията от АИР.

През 1951-1952 г. се създават разузнавателните артилерийски дивизиони към армейските артилерийски части и разузнавателен артилерийски дивизион – резерв на Главното командване. Командири са младите офицери от първия випуск на Артилерийското училище – профил АИР: капитан Дилко Нанов, капитан Антон Възелов, капитан Генчо Генчев. Дивизионите включват следните подразделения: батарея за оптическо разузнаване; батарея за топографско разузнаване; батарея за звуково разузнаване; фотограметричен взвод; метеорологичен взвод. Създават се разузнавателно-изчислителни отделения към батареите и взводовете за управление на артилерийските дивизиони, а към батареите за управление на артилерийските полкове – разузнавателно-изчислителни отделения и взвод за топографско разузнаване. През 1953-57 г. се формират фотограметрични нещатни групи към батареите за управление на артилерийските части. През този период се създават две топографски отделения към взводовете за управление на артилерийските дивизиони.

Разузнавателните оптически отделения, взводове и батареи имат на въоръжение новите съветски разузнавателни теодолити РТ-2 и сметачни изчислителни кръгове СТК, бусоли ПАБ и артилерийски стереотръби, далекомери с ново деление на лимба 60-00. Теодолитите „Вилд“ остават на въоръжение. Усвояват се аналитични способности за определяне координатите на целите: полярният, правата и обратната засечка, способът на Болотов. Постига се по-висока точност в крайните резултати съгласно изискванията на пълната подготовка. Подразделенията на звуковото разузнаване се въоръжават със звукометрична станция СЧЗ-36 (Станция чернильной запись), работеща само на проводна връзка. Възможностите ѝ са изключително големи – разузнава на фронт с дължина 6-8 km и дълбочина 15-18 km. Усвояват се аналитичният и смесеният метод на работа. Майор Христо Димитров Шунтов за пръв път използва новия способ на развърщане и бойна работа “къси акустически бази” (1957 г.), като съкращава два пъти известните нормативи.

В края на периода бързо се развиват фотограметричните подразделения. Това е резултат от превъоръжаването им с нови походни фотолаборатории с четири и осем фотоколи (ПААФ-4(8)). Фотоколите са оборудвани с най-съвършени фотограметрични прибори (фототрансформатор, мултиплекс, репродукционни и автоматични копирни апарати и др.). Това позволява да се решават нови задачи по пълното фотограметрично осигуряване на артилерията, включително и извършване на пространствена фототриангулация, съставяне на фотосхеми, фотопланове и др.

През този период всички подразделения от артилерийското разузнаване повишават възможностите си и се превръщат в съвременни боеспособни подразделения.

Развитие на артилерийското инструментално разузнаване в периода 1962–1989 г.

Този период се характеризира с въоръжаването на българската армия с оперативно-тактически и тактически ракетни комплекси. Основните задачи за поразяването на противника са поставени именно на тях и най-вече с ядрено оръжие. Ролята на артилерията за около двадесет години беше силно подценена. Повечето от артилерийските части и съединения са реорганизирани в мобилизационни, а с тях и подразделенията им за артилерийско разузнаване. В трите армии се създават армейски разузнавателни дивизии (с взвод за оптическо разузнаване; батареи за радиотехническо, звуково, и фотограметрично разузнаване; батарея топографско разузнаване и метеорологичен взвод). В мотострелковите дивизии към управлението на артилерията са създадени батареи за разузнаване и управление (с взводове за оптическо, радиолокационно и звуково разузнаване, топографски, метеорологичен и свързочен взвод). В танковите бригади батареите за разузнаване и управление са с много намалени

възможности (с взвод за оптическо разузнаване; топографски, метеорологичен и свързочен взвод). В артилерийските полкове батареите за разузнаване и управление организационно имат взводове за оптическо и звуково разузнаване, топографски и свързочен взвод.

Когато в началото на осемдесетте години на миналия век рязко се изменя отношението към артилерията и е създадена артилерийска дивизия, в разузнавателно отношение трябва да се създаде разузнавателен артилерийски полк, но всичко това остава само на хартия и в сферата на добрите пожелания.

През този период рязко се повишава насищането на подразделенията за артилерийско разузнаване с нова, по-съвременна техника, даваща по-големи възможности за изпълнението на стоящите пред разузнаването задачи.

Оптическото разузнаване получава оптически и лазерни далекомери, като ДС-09, ДС-1, ДС-2, ОЕМ-2, ДАК-1 и 2, „Лебед“ и „Радиян“. Не така стои въпросът с наблюдателните прибори. През целия период нищо ново не е въведено и така подразделенията остават с основен прибор бусолите ПАБ и 17 броя разузнавателни теодолити за цялата българска армия.

Радиолокационното разузнаване след 1962 г. получава станции за наземно разузнаване СНАР-2 (станция за наземно артилерийско разузнаване) и станция АРСОМ-1 за откриване на стрелящи минохвъргачки. Големи са заслугите на полковник Пенчо Гатев, който пръв усвоява бойното използване на тези станции и предава своя опит на младите офицери.

В армейските разузнавателни артилерийски дивизии (арадн) на въоръжение постъпват два броя станции СНАР, а в батареите за разузнаване и управление на първоешелонните дивизии получават станции СНАР и АРСОМ.

След 1973 г. в арадн постъпват на въоръжение три броя радиотехнически станции НРС-1, които към въвеждането им в строя вече са морално остарели, защото повечето нови станции на противника бяха преминали в друг честотен диапазон, което не е предвидено в приемника на станцията.

Радиолокационното и радиотехническо въоръжение служи до пълното си морално и техническо остаряване в продължение на близо тридесет години. През цялото това време висшето ръководство не пожелава да го подмени с нови, по-съвременни станции. Благодарение на полк. Г. Янков, които по това време е началник на разузнавателния отдел на РВ и А на Сухопътни войски и успява да се пребори, част от остарелите станции СНАР са подменени с РЛС „Кредо“. Тази станция е предназначена за пехотните подразделения и нейните параметри не отговарят на нуждите на артилерията, но все пак е по-добре от нищо.

Звукометричното разузнаване за този период получава три вида станции: от модернизирания СЧЗ-6(4)М, работеща само на проводна свързка, през БПЗК, работеща както на проводна, така и на радиовръзка, до автоматизирания звукометричен комплекс АЗК-5, работещ на къси бази и при пълна автоматизация на процеса на засичане със собствена навигационна система.

Въздушното разузнаване през този период не може да се каже, че се развива перспективно в интерес на РВ и А. Приетите на въоръжение фотолаборатории ПАФ-8(4) постепенно остаряват, през периода се сменят самолетите, а от там и камерите. Лабораториите са пригодени за работа със снимки от самолетите Ил-28, впоследствие заменени от самолети МиГ-21Р с камери, неудовлетворяващи изискванията за точност на РВ и А. На смяна идват самолетите СУ-22М4 с несполучливия панорамен аерофотоапарат ПА-1, от който специалистите се чудят как да определят точните координати на дешифрираните аерофотоснимки. Всичките тези самолети бяха модерни за нуждите на ВВС, а не в интерес на РВ и А. Просто застойният период си оказва своето влияние - отчитат се резултати на книга и не се мисли за реално разузнаване при евентуални бойни действия. Това го показва войната в Афганистан, където е подценена ролята на разузнаването и са дадени повече от 14 хиляди жертви.

В подкрепа на гореизложеното трябва да се подчертае, че в началото на осемдесетте години на миналия век незнаяно от къде се зароди теорията на разузнавателно-огневите комплекси (РОК) и разузнавателно-ударни комплекси и (РУК). Това също е изобретение, привнесено от съветската армия на наша почва. Средствата за поразяване вече са изпреварили по своите възможности десетократно средствата за разузнаване – армията има на разположение 14 отделни ракетни дивизиона, четири ракетни бригади и повече от 2500 цеви, но в същото време възможностите на разузнаването ни са на дълбочина до 2-3 km. С изключение на средствата за оптическо разузнаване, всички останали видове средства за разузнаване бяха изключително малко. И при тези условия се разработва теорията за РОК и РУК. Ще посочим само два примера на разузнавателно учение. 7-и отделен ракетен дивизион (Бояново) имитира цел на Бурсуча могила. Дивизионът е маскиран по правилата. Лети авиацията от РУК, но не може да разкрие пусковите установки. Получава се команда дивизионът да излезе в края на гората – отново нищо, накрая се получава команда пусковите установки да излязат на 500 m в стърнището и тогава въздушното разузнаване открива целта с грешка в координатите за нанасяне на удара от 500 m (няма разлика дали си в гората, или край нея). Подобен е случаят със загиналия пилот край учебното поле на 46-а ракетна бригада – Самоков.

Тук трябва да се отбележи, че офицерите разузнавачи в лицето на полк. Янков, полк. Маринов и полк. Тошев разработват и провеждат три сбора за обучение на разузнавачите коригировчици от запаса и на разузнавачите от съединенията и обединенията, защото тези старшини – школници, се обучаваха в училището в Долна Митрополия и тяхната специална подготовка бе на много ниско ниво.

Освен това се оборудва един вертолет Ми-4 с аерофотоапарат за перспективно фотографиране и изработване на перспективни фотопанорами в интерес на РВ и А, но и тази инициатива безвъзвратно умира. От всичко посочено може да се направи изводът, че въздушното разузнаване в интерес на РВ и А е застъпено слабо, поради малките възможности на разузнавателната авиация у нас.

Развитие на артилерийското инструментално разузнаване в периода 1989–2010 г.

Този период се характеризира с разгром на АИР. През тези повече от двадесет години средствата за артилерийско разузнаване непрестанно намаляват и намаляват.

През предишните два периода активно се работи за създаването на автоматизирани системи за управление на артилерийския огън (АСУАО). Създадени са АСУАО “Искра”, “Алфа”, “Вулкан” батареен вариант и “Вулкан” дивизионен вариант. В тези системи са внедрени най-новите постижения на съвременната наука. Но и те постепенно и безвъзвратно са бракувани с унищожаването на съответните организационни единици. Понастоящем има само два дивизиона с АСУАО “Вулкан”. В тази система са реализирани преносими лазерни далекомери, телевизионна камера за дневно наблюдение и много други технически средства за разузнаване.

2. ТОПОГЕОДЕЗИЧНА ПОДГОТОВКА НА РВ и А

Първи период на развитие на топогеодезичната подготовка (1912–1948 г.)

През този период не се говори за топогеодезична подготовка, а за топографско разузнаване.

Втори период на развитие на топогеодезичната подготовка (1948–1962 г.)

Вторият период се характеризира с възприемането на съветските нормативни документи, приемане на ново деление на кръга 60-00 и съответно подмяна на ъглоизмервателните прибори ПР. Приборите за изчисление остават същите.

През 1950-1952 г. подразделенията за топографско разузнаване се превъоръжават със съветските теодолити ТТ-2 и далекомери с двойно изображение. В началото изчислителните работи се извършват с логар-

ритмични таблици, което забавя решаването на способите за определяне на координатите (засечки, ходове). Затова успоредно се използват и теодолитите „Цайс“ и двойносчетачните машини. Усвоява се „точният“ способ за определяне на дирекционния ъгъл на ориентирно направление (астрономическият), за което голяма заслуга има полк Петър Богданов. С негова помощ способът се усвоява от личния състав на всички топографски подразделения.

Трети период на развитие на топогеодезичната подготовка (1962–1989 г.)

За третия период може да се каже, че това е разцветът на топогеодезичната подготовка в българската армия. На въоръжение пристигат ракетните комплекси, а с тях и средствата за топогеодезична подготовка. Появяват се топопривъзвачите, освен това и други машини за управление с навигационна апаратура.

През периода от първо поколение навигационна апаратура с вакуумна жирокамера се стига до апаратурата 1Г120, 121, 130; датчиците на пътя се развиват от обикновеното жило на спидометъра до такива с използване на доплеров ефект.

Приборите за ориентиране от артилерийските жирокомпаси 1Г5 преминават през 1Г9, 1Г11, 1Г17, 1Г25 до 1Г35, като точността им нараства от 2' до 20".

Ъглоизмервателните прибори са въоръжени с теодолитите ТТ-3 с далекомер ДДИ, Т010 бусоли ПАБ-2А.

Средствата за изчисление преминават от механичните и електрически сметачни машини през електронните калкулатори до съвременните компютри.

Тактически е определено, че за всеки дивизион, независимо ракетен или артилерийски, следва да има топогеодезично осигуряване, въоръжено с топопривъзвач, и това е изпълнено. В РВ и А има 182 отделения с топопривъзвачи, независимо на каква база - колесна или верижна.

Но и тук не минава без влияние от съветската армия, която въвежда в началото на осемдесетте години в групите за самопривъзване „най-перспективния“ измервателен уред, използван от стари времена - „екера“, и никой не посмява да се възпротиви и да посочи, че българските топогеодезисти отдавна са забравили за това „чудо“ и с неугасващ плам се излагат пред младите офицери.

Четвърти период на развитие на топогеодезичната подготовка (1989–2010 г.)

Четвъртият период се характеризира с повсеместно намаляване на тези подразделения. В бригадите остава по един топопривъзвач и навигационните апаратури на машините за управление. В артилерийския

полк има шест броя такива, в ракетните дивизиони – четири, или около 20 броя, тоест намаление от осем пъти.

3. МЕТЕОРОЛОГИЧНО ОСИГУРЯВАНЕ НА РВ и А

Развитие на метеорологичното осигуряване в периода 1948-1962 г.

През този период подразделенията от артилерийската метеорологична служба се превъоръжават със съветски шарпилотни теодолити, ветромери, термометри, барометри, комплект за напълване на балоните с водород. Извършват се приземни наблюдения и ветрово сондиране на атмосферата, в резултат на което се съставят бюлетини метеоогневи, зенитен, метеозвуков и метеопланински.

Като се ръководи от изискванията на пълната подготовка във връзка с осигуряването им в разузнавателно, топогеодезично и метеорологично отношение, посоченото развитие на подразделенията от артилерийското инструментално разузнаване позволява през 1949 г. да се проведе стрелба с артилерийска група на пълна подготовка с бюлетин метеоогневи, съставен по приземни данни, екстраполирани във височина. През 1957 г. метеорологичните взводове в разузнавателните артилерийски дивизиони се въоръжават с неподвижна артилерийска метеорологична станция. За първи път в района на с. Петърница, Плевенско, се извършва комплексно сондиране на атмосферата, като се пуска в свободен полет сонда РЗ-049, и полученият точен бюлетин метеосреден се използва за провеждане за втори път на стрелба с 13 артилерийски дивизиона на пълна подготовка. Метеорологичните подразделения се въоръжават със станция ПАМС, използваща радиосонда РЗ-049.

Развитие на метеорологичното осигуряване в периода 1962-1989 г.

През този период метеорологичното осигуряване е в разцвет и когато по-късно идват представителите на новите ни партньори, те не могат да повярват до каква степен то е развито.

На въоръжение има 22 метеорологични станции РМС-1 и 7 броя МАРС, 24 броя метеорологични станции „Роза” и „Проба”.

Всеки дивизион има щатно или нещатно метеорологично отделение, въоръжено с шарпилотен теодолит или с ветрова пушка и прибори за приземни наблюдения.

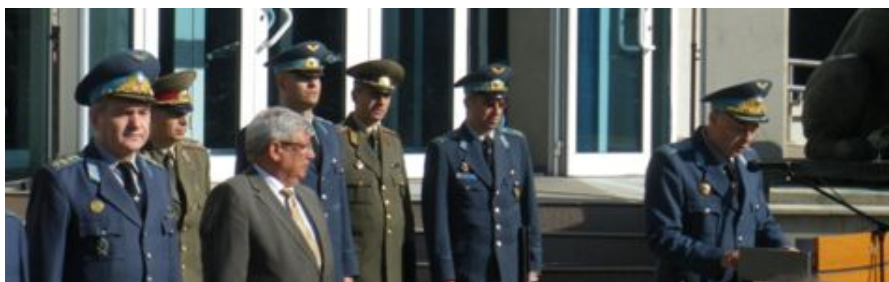
Метеорологичното осигуряване в периода 1989–2010 г.

През този период както и останалите подразделения от АИР, така и метеорологичните подразделения преживяват съществена редукция. В момента са запазени само станциите МАРС, но и те са на повече от 20 години и скоро може би ще бъдат бракувани.

ПРАЗНИК

50 ГОДИНИ ЗЕНИТНОРАКЕТНИ ВОЙСКИ

На 30 септември 2010 година в района на Националния военноисторическия музей в София се проведе тържествено честване на 50-годишнината от създаването на Зенитноракетни войски. На тържеството присъства министърът на отбраната Аню Ангелов.

Слово по случай празника на Зенитноракетни войски произнася командирът на 1-ва зенитноракетна бригада - бригаден генерал Ваньо Славеев

„За мен е чест да ви поздравя за тези 50 години на всеотдайност, безсънни нощи и усилия, за които много хора не знаят - каза в приветствието си той. През всички тези години Зенитноракетни войски бяха, са и ще бъдат стълб на Военновъздушните сили и заедно със своите колеги от ВВС ще продължават да изпълняват една от най-важните задачи - да охраняват и отбраняват въздушното пространство на България”.

Празничният строй на зенитчиците от 1-ва зенитноракетна бригада

По повод празника министърът на отбраната Аню Ангелов и началникът на отбраната генерал Симеон Симеонов наградиха военнослужещи от Зенитноракетни войски и офицери от запаса. На тържеството

присъства и началникът на Военновъздушните сили генерал-майор Константин Попов. Гостите на музея имаха възможност да разгледат предметна и фотоизложба за историята на Зенитноракетни войски. По случай празника поделение 22320 издаде албум „50 години Зенитноракетни войски“.

А
П

Корица на албума „50 години Зенитноракетни войски“

На 1 октомври се чества празникът на Зенитноракетни войски в България. На тази дата през 1960 година на полигона „Ашулук“ в Казахстанската степ се извършва първата стрелба със зенитна управляема ракета от български разчет. В историята остава първият дивизион, изпълнил пуска с оценка отличен – дивизионът от Тополница. Той се развърща от май до 10 юни 1960 година. На 24 юни от командването на Варшавския договор пристига комисия, която да проведе изпит. Руснаците искрено са учудени, как е възможно само за два месеца българите да усвоят сложната техника. След изпита дивизионът получава допуск до бойна стрелба. Тази стрелба остава в историята не само на Зенитноракетни войски, а и на Българската армия.

Честит празник, зенитчици!

БЪДЕЩЕТО ЩЕ ДОВЕДЕ ДО НОВ РЕНЕСАНС НА ЗРВ**Интервю с командира на 1 збр бригаден генерал Ваньо Славеев, 1 октомври 2010 г. ***

- Г-н генерал, какво е състоянието на българските ЗРВ в навечерието на тяхната 50-годишнина? Как оценявате боеспособността им?

- Ще започна оттам, че най-големият проблем на НАТО и на ЕС са терористичните заплахи от въздуха. Дори и след атентатите от 11 септември 2001 г. тази опасност не само че не е подобрена, но е и силно влошена. И аз бих използвал този факт като основен „рефер“ за оценка на границата между илюзиите и реалностите в съвременния свят.

Зенитноракетни войски (ЗРВ), макар и силно редуцирани, са единствените, които независимо от атмосферните условия с изключително кратко време за реакция реално осъществяват прикритието на въздушното пространство на Република България. Те са без алтернатива и функциите им не могат да бъдат поети от друг. Със своите зенитноракетни комплекси осъществяват противовъздушната отбрана на страната ни при най-голям коефициент на ефективност спрямо разходите. Въпреки че техниката е вече технологично поизостанала, разполагат с изключително добре подготвен личен състав. Затова ЗРВ заедно с изстребителната авиация остават единствените гаранتي за опазване на родното небе.

- Какви са предизвикателствата, пред които са изправени родните ЗРВ в близко бъдеще?

* Интервюто е препечатано от www.pan.bg

- Преди всичко ние трябва да установим какво желаем и какво можем да направим. Бъдещето вероятно ще доведе до нов ренесанс на зенитноракетни войски. Т.е., рано или късно ще се преоценят външните заплахи и при по-добро икономическо състояние на държавата ще се вземат мерки за закупуване на нови, по-ефективни ЗРК, които същевременно да могат да бъдат интегрирани в противоракетната отбрана (ПРО) на НАТО и Европейския съюз.

- За разлика от бойната ни авиация, българските ЗРВ все още не са част от общата система за ПВО на НАТО. Какви са причините те все още да не са включени в нея и кога можем да очакваме това?

- След включването на българските ВВС в единната система за ПВО на НАТО във войските (РТВ и ЗРВ - бел. авт.) се извършиха модернизации, които доведоха до осигуряване на пълна радиолокационна информация в реално време във всеки дивизион. Въведена беше и единна система за управление на активните средства. В експлоатация влезе и най-модерната за момента система за определяне принадлежността на въздушните цели, техните характеристики и параметри. Вследствие на всичко това времето за реакция на огневите средства беше сведено до минимум и на практика е осигурена пълна съвместимост с изискванията на НАТО. Друг е въпросът кога нашите партньори ще пожелаят пълна интеграция на ПВО средствата.

- Предвид респектиращата възраст на някои от зенитноракетните комплекси, можем ли да твърдим, че българските сили и средства за ПВО са способни да отговорят на съвременните военни и терористични, на асиметричните заплахи?

- Споменах, че в технологичен план някои от зенитноракетните комплекси, с които сме въоръжени, са доста технологично изостанали. Предвид това, че България е пълноправен член на Северноатлантическия пакт, аз смятам, че дори и при настоящето положение тези ЗРК имат своя принос както за опазването не само на въздушните граници на родината ни, но и за гарантиране на сигурността в нашия регион. Респективно влияят и върху общоевропейската.

Поводът и темата на разговора ме провокира да споделя едни неотдавнашни коментари на мои колеги от съседни нам държави. Много е приятно, когато съседите ни сами изтъкват факта, че към края на 80-те и началото на 90-те години на ХХ век България е притежавала най-силната ПВО на Балканския полуостров. Независимо от промените и трудностите смятам, че българските средства за противовъздушна отбрана продължават да са в състояние ефективно да отговорят на съвременните военни и терористични заплахи.

- Какво е общото техническо състояние на ЗРК на България? Кой от настоящите комплекси е предвидено да бъдат „пенсионирани“ и кои ще останат в системата за ПВО?

- Бригадата е въоръжена с няколко типа зенитноракетни системи – С-75 „Волхов”, С-125 „Нева”, 2К12М2 „Куб”, С-200 и С-300. В хода на предстоящите редукиции взехме решение да снемем от въоръжение ЗРК С-75 „Волхов”. Макар и много остарял, комплексът и днес има своите достойнства, но използваните в ракетите му течни горива създават трудности при обслужването му. Затова планираме да запазим само няколко такива комплекса, които да се използват за изстрелването на мишени, подобно на практиката от последните стрелби на полигона „Шабла“. За бъдещето залагаме на ЗРК, които са по-перспективни за модернизация.

- Предвижда ли се дългоочакваната модернизация на наличната техника? И ако да – на кои комплекси? Също така – мисли ли се за нови ЗРК и евентуално за какви и колко броя?

- За да отговоря на въпроса, бих се върнал малко по-назад във времето. В доста планове за развитието на бригадата залагахме модернизацията на отделни комплекси, но те „дерайлираха” в момента, в който се приемаше, че финансирането на програмите трябва да дойде от бюджета на ВВС. И това доведе до определено неравновесие между развитието на родовете войски във ВВС. Появи се известен дисбаланс. Моето лично мнение е, че модернизацията в настоящия случай е едно излишно даване на пари. Оправдавам я за случаите, когато няма други възможности – тогава да прибегваш до усъвършенстване е оправдано. Собственото ми убеждение е, че сега трябва да се върви най-вече към закупуване на нови зенитноракетни комплекси, които да играят двойка роля - да се използват и като средство за ПВО, и за елемент от системата на ПРО. Подходящи образци на световния пазар за зенитноракетна техника има колкото искаме.

- Какви реформите предстоят пред 1-ва ЗРБр? Ще има ли нови съкращения на поделения и личен състав? Какво ново около бригадата можем да очакваме?

- Една от най-шокиращите характеристики на всички планове за реорганизация, оптимизация, или да си го кажем с истинското име – съкращения, е че идеите бяха концентрирани само върху моментното състояние, без мисъл за предстоящото. Или казано с други думи, в тях настоящето беше всичко, а бъдещето не струваше нищо. В нашите статистики отчитахме отлични бойни стрелби, а във войсковия живот не съзирахме перспектива. И тук аз виждам основния проблем, поради който способни хора – офицери, сержанти и войници – напускат редовете на ЗРВ и ВВС като цяло, несигурни за своите професионални, а оттам и лични, бъднини.

Уви, отново ни предстоят съкращения. Засега не бих искал да споменавам повече подробности, но новите редукиции са доста голямо предизвикателство за 1-ва ЗРБр. Горчивата реалност е, че и без тях ни напускат много от знаещите и можещите, а проблемите пред войските си

остават. На фона на поредната реформа най-важната задача пред ЗРВ е, макар и силно редуцирани, да запазим традициите, приемствеността на поколенията и потенциала си. Целта е да съхраним ядрото на опитния инженерно-технически състав, за да има кой да поеме изучаването на очакваната нова техника. Оптимист съм и вярвам, че ако на колегите от ЗРВ на Полша им трябваша около две години да усвоят техните ЗРК Patriot, то нашият личен състав ще се справи за не повече от шест месеца с овладяването на който и да е нов зенитноракетен комплекс.

- Ще участват ли ЗРВ в учения до края на годината, къде и с какви сили и средства?

- Тактическото учение „Есен 2010” беше така да се каже „черешката на тортата” в тазгодишната бойна подготовка на ЗРВ. В дивизионите продължават да се провеждат тактико-строеви занятия, но те не са от този ранг. До края на годината са планирани и други, но по-голямо учение от това на полигона „Шабла“ няма да има.

Споменавайки отминалите стрелби, в които участваха и сръбските ни колеги, искам да отбележа, че те вече направиха заявка и за догодина. Предвид предстоящите реорганизационни мероприятия в ЗРВ, предвидени за следващите две години – в т.ч. по предислокация на техниката и дивизиони и съкращаване на личен състав – аз бях на мнение, че не е особено подходящо да се провеждат такива учения с бойни стрелби, но сръбските ВВС заявиха твърдо желание отново да стрелят у нас. Така че най-вероятно догодина отново ще има съвместно тактическо учение с бойни стрелби.

СВ. ВАРВАРА

Тържества по случай празника на св. Варвара – покровител на артилеристите в християнския свят, се проведеха в гр. Шумен от факултет „Артилерия, ПВО и КИС” и военно формирование 42910. Тази година тържествата включваха редица мероприятия.

На 4 декември 2010 г. - деня, в който се отбелязва паметта на св. Варвара, Света Божествена литургия отслужи Варненският и Великопреславски митрополит д-р Кирил в храма, носещ името на Тримата Светители - Василий Велики, Григорий Богослов и Йоан Златоуст. В празничното богослужение взеха участие 23-ма духовници от Варненска и Великопреславска епархия със своите трима архиерейски наместници от Шумен - ставрофонен иконом Димитър Николов, от Търговище - ставрофонен иконом Славчо Проданов и от Добрич - архимандрит Гервасий.

По искане на Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит д-р Кирил Св. Синод на Българската правос-

лавна църква одобри назначаването на епископ Йоан за викарий на Варненския митрополит със седалище в гр. Шумен.

Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславски митрополит д-р Кирил отслужва света Божествена литургия на 4 декември 2010 г. в шуменския храм „Св. Три Светители“

Въдворяването на новия викариен епископ стана на артилерийския празник 4 декември в храм “Свети Три Светители” в гр. Шумен от Негово Високопреосвещенство митрополит д-р Кирил, който отслужи празнична Света Литургия в съслужение с викариен епископ Йоан и свещенослужители от Шуменска и Търговищка духовни околии.

Публична лекция на тема „Връзката между църквата и армията – минало, настояще и бъдеще” изнесе отец Димитър – архиерейски наместник в Шуменска духовна околия, пред офицери, курсанти и войници в Актовата зала на факултета.

Тържествен водосвет пред Артилерийския редут в двора на Музея на Шуменския гарнизон бе отслужен от Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит д-р Кирил и Негово Преосвещенство Браницки епископ Йоан.

Всяка година, от 2005 г. включително, на 4 декември инициативният комитет за честването на празника избира носител на почетна грамота и икона на св. Варвара за изключителни заслуги към артилерията. През годините това са офицерите:

- 2005 г. - о.р. полковник доцент Радослав Узунов;
- 2006 г. - о.р. полковник доцент Димитър Йорданов;

- 2007 г. – о.р. генерал-майор доцент Иван Динев;
- 2008 г. – о.р. полковник доцент Иван Савов;
- 2009 г. – о.р. полковник доцент Иван Мавров.

Тази година инициативният комитет избра за носител на почетната грамота и икона на св. Варвара генерал–лейтенант Димитър Тодоров.

А
П

Генерал-лейтенант Димитър Тодоров

Биографични данни за генерал-лейтенант Тодоров

Роден е на 8 ноември 1921 г. в Стара Загора. От септември 1941 г. е войник в 12-и пехотен полк в Стара Загора. Следва арест за антифашистка дейност и 15-годишна присъда в най-строгия, специализиран за военнослужещи затвор - Сливенския.

Девети септември 1944 г. слага край на двете години и четири месеца затворнически живот на бъдещия артилерист и ракетчик. От 29 ноември с.г. той е доброволец във Втората фаза на войната, става помощник-командир на 1-во артилерийско отделение от 8-и дивизионен артилерийски полк с чин капитан. Така започват 43-те години служба в Българската армия. За да завършат на 31 март 1987 г., след като 15 години е начело на българските Ракетни войски и артилерия и близо 10 години техен главен инспектор.

Започва като командир на гаубичен артилерийски полк, по-късно е началник на отдел „Бойна подготовка“ в командването на артилерията, началник на артилерията на 2-ра мотострелкова дивизия и началник на щаба на артилерията на 3-та армия.

А
П

От 1960 г. полковник Тодоров е началник на щаба на командването на артилерията.

По-късно е слушател във Военотехническата академия, във Военната академия „Георги С. Раковски“, Военната академия „Ворошилов“.

От 1962 г. е временно изпълняващ длъжността командващ артилерията. Титуляр командващ става на 23 април 1963 г. Командващ на Ракетните войски и артилерията в Българската армия е от 19 октомври 1964 до 1978 г.

В началото на септември 1965 г. му е присвоено званието генерал-майор, а през 1974 г. - генерал-лейтенант.

В края на 1978 г. освобождава длъжността командващ Ракетните войски и артилерията и става главен инспектор на същите в Министерството на народната отбрана. На 31 март 1987 г. преминава в запаса.

Преди време писателят Богдан Глогински написа: „За генерал-лейтенант от запаса Димитър Тодоров може да се пише и говори без опасност да се злоупотреби с хиперболите.“

Генерал-лейтенант Тодоров е безспорен ракетчик номер едно. Създател е на много от ракетните бригади, ракетнотехнически бази и ракетни дивизиони. Организира първия боен пуск с оперативно-тактическа ракета. Той е живата история на епохата на създаването и укрепването на българските ракетни войски. Той е емблема за нашия род войска и за нашата армия.

Преди по-малко от месец генерал Тодоров навлезе в достолепната възраст от 90 години. И днес той е с памет, дух и енергия на войник, за което биха му завидели мнозина. За това генералът си има своето обяснение. Негови са думите: „Армията е школа, която прави човека истински и лично аз и днес малко или много живея, мъча се да живея по войнишки... Благодарен съм и съм щастлив, че и аз съм един от многото наши артилеристи, на които се падна да бъдем активни участници в строителството на българската артилерия в периода 1944-1987 година.“

Най-добрият разказ, най-възторжените спомени за „родилните мъки“ и невероятния ентузиазъм при създаването и укрепването на ракетните войски генерал Тодоров е описал в книгата си „Ракетните войски на България“. Не случайно веднага след отпечатването ѝ тя беше наречена „Библията“ на родните ракетни войски. Тя е като енциклопедия, пълна със знания. На повече от 450 страници, с помощта на 120 снимки, някои от които наистина уникални, е сътворена великолепна христоматия на най-важния род войска във всяка съвременна армия.

И днес генерал Тодоров е човек с активна гражданска позиция, почетен член на Съюза на ветераните от войните, почетен член на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва и почетен председател на клуб „Ракетни войски и артилерия - Олимпи Панов“.

АРТИЛЕРИЙСКИ НОВИНИ

А
П

ИРАН ЗАПОЧНА ПРОИЗВОДСТВО НА НОВИ ЗЕНИТНИ РАКЕТИ

Иран започна масово производство на зенитни ракети със среден обсег „Мерсад“, съобщава „Дифенс Нюз“, цитирайки министъра на отбраната Ахмад Вахиди. По неговите думи ракетите са способни да унищожат „съвременните самолети на малка и средна височина на полета“. Първите серийни образци „Мерсад“ ще постъпят на въоръжение в иранските въоръжени сили до края на 2010 г.

Технически подробности за новата ракета иранските военни не съобщават. Според Мехди „Мерсад“ се отличава „с висока динамичност“ и способност да поражавя цели дори и в условия на активно радиоелектронно подавяне. Новата ракета ще бъде съвместима с „радарите и другите военни системи“.

Следва да отбележим, че Иран активно развива своя ракетна промишленост. По-конкретно в началото март 2010 г. в страната беше стартирано производство на противокорабна крилатата ракета „Насър-1“, изпълнена с използване на технологии „Стелт“. В началото на февруари 2010 г. в Иран бяха открити заводи за производство на ракети „Кам“ и „Туфан-5“. Техническите характеристики на ракетите са неизвестни. Освен това през февруари иранските военни обявиха, че започват разработка на зенитна ракетна система, която по своите характеристики значително ще превъзхожда руската С-300.

Ракетни изпитания в Иран

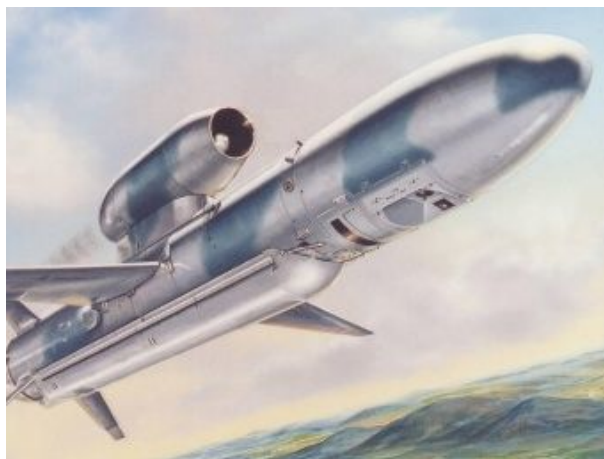

А
П**ИНДИЯ ЩЕ СЪЗДАДЕ КРИЛАТА РАКЕТА С ГОЛЯМ ОБСЕГ**

Индия започна разработване на крилата ракета с голям обсег, притежаваща дозвукова скорост на полета. За това съобщава индийската агенция „Пи Ти Ай“, цитирайки ръководителя на индийската Организация за отбранителни изследвания и разработки Виджей Кумар Сарасват. По неговите думи далечината на полета на ракетата с название „Нърбхей“ е в рамките на 1000 km. Масата на ракетата ще бъде 1000 kg. За други характеристики за сега не се съобщава.

Между другото Сарасват каза още, че в близко време ще бъдат извършени допълнителни изпитания на ракети от клас „въздух-въздух“ „Астра“ с далекобойност от 45 до 100 km. По време на изпитателните пускове Индия ще провери работата на всички системи на ракетата, включително двигателите и насочването. За първи път през 2010 г. изпитания с тези ракети се провеждат на 11 януари. Пускът е извършен от наземна установка и е оценен като успешен.

Освен ракетите „Астра“ и „Нърдхей“ Индия разработва и свръхзвукова крилата ракета „Брамос“, която е с въздушно, земно и морско базиране. Проектът се реализира съвместно с Русия. Земната и морска версия на „Брамос“ вече е приета на въоръжение в Индия. Очаква се изпитанията на ракетата с въздушно базиране да започнат още през 2011 г. и на въоръжение в индийските военновъздушни сили тя да бъде приета през същата година.

Предполагам вид на ракетата „Нърдхей“

ИНДИЯ ЩЕ КУПИ ИЗРАЕЛСКИ „ЗАВИСВАЩИ“ РАКЕТИ

Военновъздушните сили на Индия възнамеряват да се снабдят с израелските безпилотни летателни апарати „Хароп“, способни да функ-

циониран като крилати ракети, съобщава „Флайт Глоубъл“. Договорът с израелската компания „Израел Аероспейс Индъстрис“ ще бъде подписан в най-близко време, а доставката на безпилотните летателни апарати ще започне през 2011 г.

„Хароп“ са снабдени с бойна глава, причисляват се към т.нар. *тактически безпилотни летателни апарати*. Те притежават сензори, които осигуряват кръгов обзор на бордовата апаратура. При откриване на неподвижни или движещи се цели „Хароп“ е в състояние по команда да се превърне в ракета и да унищожи целта. При захода към целта командата може да бъде отменена и апаратът да се върне в базата или да продължи своето патрулиране.

Безпилотните летателни апарати „Хароп“ се предлагат с преносима пускова установка, а също и с наземна система за управление. Списъкът с операции, за които е пригоден израелският безпилотен летателен апарат, включва локални конфликти, широкомащабни военни действия, военни операции в населени пунктове или борба с терористи.

Безпилотен летателен апарат „Хароп“

В средата на март 2010 г. стана известно, че индийската армия обнародва официална информация за ракети, способни за определено време да зависват във въздуха за захват на целта. По данни на индийските военни „зависващата“ ракета представлява безпилотен летателен апарат, който може да зависва над целта в продължение на 20-30 минути и след това да получи команда да нанесе удар като обикновена ракета. Той трябва да е в състояние да се пренасочва между различни цели и при необходимост да се отмени атаката от една цел към друга.

Подобни апарати в момента могат да произвеждат само няколко компании в света, между които „Израел Аероспейс Индъстрис“ и „Рейтиън“. Трябва да се отбележи, че Индия вече приема на въоръжение безпилотни летателни апарати, функционално доближаващи се до „за-

висващите” ракети. Безпилотните летателни апарати „Хароп“, производство на „Израел Аероспейс Индъстрис“, са предназначени за поразяване на радарни установки на противника. При откриване на радара „Хароп“ се насочва в него, след което се превръща в самолет - снаряд.

УКРАИНА ПОХАРЧИ СЕДЕМ МИЛИОНА ДОЛАРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА „САПСАН”

Разходите в бюджета на Украйна, предвидени за създаване на многофункционален оперативно-тактически ракетен комплекс „Сапсан”, са в размер на \$ 6,8 млн. за 2009 г. Това, както съобщава ИТАР-ТАСС, е заявил генералният директор на Националната космическа агенция Юрий Алексеев. Според него през 2009 г. е бил защитен ескизен проект на комплекса, а през 2010 г. започва неговото проектиране.

Разработката на „Сапсан“ се води съвместно от Националната космическа агенция на Украйна и конструкторското бюро „Южное”, което през 2009 г. получи по-голямата част от бюджетните средства. Според Алексеев е необходимо правителството на Украйна да утвърди програма за създаване на комплекса, благодарение на която средствата ще могат да се отделят регулярно на етапи. При това разработката ще може успешно да приключи в рамките на две и половина – три години.

Ракетен комплекс „Скъд“

Според предварителни оценки за създаване на „Сапсан“ са необходими около 3,5 млрд. гривена (почти \$ 450 млн.). Разработката на ракетния комплекс „Сапсан“ започна през 2007 г. Съгласно първоначалния план комплексът трябва да постъпи на въоръжение през 2011 г. Поради недостатъчно финансиране обаче проектът към момента закъснява значително със сроковете.

Украйна е заинтересувана от разработката на „Сапсан“ и поради факта, че ракетните комплекси „Скъд“, които са на въоръжение в украинската армия, трябва да бъдат снети от въоръжение към 2015-2016 г. В началото на декември 2009 г. бе съобщено, че САЩ ще помогнат на Украйна да утилизира оперативно-тактическите ракетни комплекси „Скъд“. Ликвидацията им представлява пореден етап от реализация на Програмата за съвместно намаляване на заплахите. С днешна дата на въоръжение в Украйна остана само една ракетна бригада, снабдена с ракетни комплекси „Скъд“.

ГЕРМАНИЯ ИЗПРАЩА В АФГАНИСТАН ДВЕ ГАУБИЦИ PZH-2000

Германия „възможно най-бързо“ ще изпрати в Афганистан две самоходни артилерийски системи PzH-2000 за усилване и защита на военния контингент на Бундесвера от зачестилите нападения от талибаните, съобщава агенция „Депеа“. Това е заявил министърът на отбраната Карл-Теодор цу Гутенберг на 14 април 2010 г. по време на негова необявена предварително визита в главната военна база на Бундесвера в Северен Афганистан в град Мазари Шариф. Според Гутенберг германските военнослужещи ще получат противотанкови ракетни комплекси ТОУ. Освен това Германия ще изпрати в Афганистан допълнително няколко бойни машини на пехотата „Мардер“. В настоящия момент на въоръжение в немския контингент в ISAF се намират четири от тях, прехвърлени през 2009 г. от Мазари Шариф в Кундуз, където има активизация на талибаните.

Нека припомним, че по-рано упълномощеният от Бундестага депутат по делата на Бундесвера Хелмут Кьонигхаус предложи да се изпратят в Афганистан тежки танкове „Леопард-2“. Тази инициатива обаче срещна рязък отпор както от страна на командването на сухопътните войски, така и от страна на самия Гутенберг и канцлера на Германия Ангела Меркел.

Гутенберг нарече това предложение абсурдно, отбелязвайки, че ще бъде невъзможно тежките 65 t „Леопард“-и да се използват в Северен Афганистан, тъй като никакъв мост там не може да ги издържи. PzH-2000 в снаряжено състояние тежи 56 t. Отбелязва се също, че намирайки се в немската военна база, германската артилерийска система PzH-2000 ще може да поразява цели на разстояние 40 km с точност 20-30 m. Няколко такива самоходни гаубици вече се използват от нидерландския контингент в ISAF в Южен Афганистан.

Дискусията за начина на усилване на въоръжението на германския контингент в Афганистан се разгоря след като на 2 април 2010 г. в бой с

талибаните бяха убити трима германски военнослужещи и още осем бяха ранени. Освен това талибаните успяха да унищожат брониран автомобил „Динго“. След този инцидент министърът на отбраната за пръв път публично призна, че в Афганистан „казано на прост език, тече война“.

Германската самоходна артилерийска система PzH-2000

ИНДИЯ ИЗПИТВА СИНГАПУРСКА ГАУБИЦА

Индийските въоръжени сили в най-близко време ще проведат изпитания със 155-mm гаубица IFH-2000, произведена от сингапурската компания „Сингапор Текнолоджис Кинетикс“, съобщава „Бизнес Стандарт“. Изпитанията се провеждат в рамките на търг, обявен от индийската армия за закупуване на 1580 буксирни гаубици. Другите участници в търга са британската компания „БАЕ Систъмс“, която представи артилерийската система FH-77B-05.

Индийският търг за закупуване на гаубиците започна през лятото на 2002 г. Първоначално в него участваха „БАЕ Систъмс“, израелската компания „Золтам“ и южноафриканската „Денел“. Като цяло бяха проведени пет изпитания през 2002, 2003, 2004 и 2006 г. През 2005 г. „Денел“ бе изхвърлена от търга поради обвинения в корупция. Артилерийските системи на другите кандидати не бяха приети поради това, че не удовлетворяват изискванията на индийската армия. Новият търг бе обявен през 2008 г.

След завършване на търга с победителя ще бъде сключен договор на стойност \$ 1,8 млрд. за доставка на 400 гаубици. Освен това победителят ще получи още \$ 450 за продажбата на лиценза за производство на гаубиците на територията на Индия. Тук е мястото да отбележим, че двете компании - “Сингапор Текнолоджис Кинетикс” и „БАЕ

Систъм“, участват още и в търг за доставка на 140 свръхлеки гаубици за индийската планинска дивизия. Стойността на този договор се определя на \$ 700 млн.

В близките няколко години Индия възнамерява да похарчи \$ 8 млрд. за покупка на 2814 различни артилерийски системи. В края на януари 2010 година тя се споразумя със САЩ за закупуване на 145 леки буксирни гаубици М-777 с калибър 155-мм. Стойността на сделката възлиза на \$ 700 млн. За един от изпълнителите на договора бе определен американския клон на „БАЕ Систъм“.

155-мм буксирна система FH-2000

ИРАН ПРОВЕДЕ ИЗПИТАНИЯ С РАКЕТА ОТ КЛАС „ЗЕМЯ-МОРЕ“

Иран проведе успешни изпитания с пет вида ракети собствено производство за поразяване на морски цели, съобщава „Си Ен Ен“, цитирайки ирански телевизионни канали. Ракетите са поразили целите си едновременно. Ракетните пускове са се провели в рамките на мащабното учение на иранската армия „Великият пророк 5“, което започна в Ормузкия залив на 23 април 2010 г. По думите на заместник-командващия Корпуса на стражите на ислямската революция бригаден генерал Хосейн Салами, главна цел на учението е демонстрация на „сила и решимост за защита на независимостта на Иран“.

САЩ са страната, която следи внимателно за развитието на ракетните технологии на Иран и настоява най-активно за въвеждане на сериозни санкции към тази страна във връзка с ядрената програма на Техеран.

От 1992 г. Иран активно се занимава с разработването на собствена военна техника. На въоръжение там в момента е ракетата „Шахаб-3“, която е в състояние да поразява цели в Израел и в американските воен-

ни бази в региона. Освен различни видове ракети, страната произвежда и собствена бронетанкова техника, подводни лодки и изстребители.

*Скоростен катер на иранските военноморски сили
по време на учение в Ормузкия залив*

САЩ РАЗКРИХА ДАННИ ЗА СВОЯТА ЯДРЕНА ПРОГРАМА

САЩ разполага с 5113 ядрени бойни заряда, обяви на 3 май 2010 г. американското министерство на отбраната. За това съобщи агенция Франспрес. Данни за ядрения арсенал на САЩ Пентагонът разкрива за първи път през 1961 г.

„Да направим по-прозрачна информацията за световните запаси от ядрено оръжие – това е крайно важно за предприемане на мерки за неговото неразпространение и контрол над въоръженията” - се казва в разпространеното от Пентагона изявление.

Военното министерство на САЩ уточни, че от 1967 г., когато Съединените щати разполагаха с 31255 заряда, ядреният арсенал е съкратен с 84 %, а в сравнение с края на 1989 г. количеството на бойните заряди е намаляло със 75 %. За това, че САЩ ще разкрият данни за намиращите се на въоръжение ядрени бойни заряди, обяви предварително и ръководителят на Държавния департамент на САЩ Хилари Клинтън по време на своя реч на конференция в Ню Йорк по спазване на Договора за неразпространение на ядреното оръжие.

На 8 април 2010 г. президентът на Русия Дмитрий Медведев и президентът на САЩ Барак Обама подписаха нов руско-американски договор за стратегическите настъпателни въоръжения. Договорът предвижда САЩ и Русия в рамките на седем години да сведат максималното количество на ядрените си заряди до 1550, а количеството на носи-

телите до 800. При това броят на оперативно развърнатите носители се ограничава на 700. В Русия на бойно дежурство в началото на 2009 г. се намират малко над 2820 ядрени бойни заряда.

А
П

Министерството на отбраната на САЩ

ПРОИЗВОДСТВОТО НА ДАЛЕКОБОЙНИ РАКЕТИ ЗА С-400 ЩЕ ЗАПОЧНЕ ПРЕЗ 2011 ГОДИНА

Серийното производство на далекобойни ракети за системите за противовъздушна отбрана С-400 „Триумф“ ще започне в последната четвърт на 2010 г. Това заяви генералният директор на конструкторско бюро „Алмаз-Антей“ Игор Ашурбейли в интервю за вестник „Коммерсант“. По неговите думи предварителните изпитания на новата ракета са завършили на 26 декември 2009 г. През третата четвърт на 2010 г. ще завършат бойните проверочни пускове на ракетата. Доставянето ѝ за първите два дивизиона ще започне още през 2010 г., а през 2011-та с тях ще бъдат окомплектувани още четири дивизиона С-400. „А това, което ще се случи по-нататък с нас, все още е неясно – за 2012 г. нямаме подписан нито един договор. Т.е. ние днес можем да говорим за това, че три месеца от 2012 г. ние вече сме загубили, защото технологичният цикъл на производството на системата е 24 месеца“, отбеляза Ашурбейли.

По думите на генералния директор на „Алмаз-Антей“, конструкторското бюро не се е сблъскало с никакви технически проблеми при разработката на новите ракети за С-400. Изпитанията са се провеждали в строго съответствие с набелязания от руското министерство на отбраната график, „изхождайки от това финансиране, което можеше да ни осигури министерството за изготвянето на тези ракети“. Като цяло изпитанията с далекобойните ракети продължиха около три години.

Системата С-400 може да осигури обстрел на до десет цели с едновременно насочване по тях на до 20 ракети. Ракетите могат да поразяват цели, движещи се със скорост до 4,8 km/s на разстояние до 400 km и височина до 30 km. Минималната далекобойност и височина на поразяване на целите е 2 km и съответно 100 m. Русия планира до 2015 г. да окомплектува 23 дивизиона със С-400.

Руската зенитноракетна система С-400 „Триумф“

ОБЩОЕВРОПЕЙСКАТА ПРОТИВОРАКЕТНА ОТБРАНА ЩЕ СТРУВА НА НАТО € 200 МЛН.

Създаването на общоевропейски противоракетен щит, който би свързал в едно съществуващите в страните от НАТО системи за противоракетна отбрана, ще струва € 200 млн., които трябва да бъдат изразходвани в продължение на десет години. За това съобщава „Дифенс Нюз“, цитирайки думите на генералния секретар на НАТО Андерс Фог Расмусен. Създаването на такъв щит ще позволи да противостояим на „реалните заплахи“.

„Това не е толкова голяма сума за реална защита от реалната заплаха“, заяви Расмусен, добавяйки, че в единната противоракетна отбрана могат да бъдат обединени както съществуващите и перспективните противоракетни системи на Германия или Дания, така и системата, която САЩ създава в Източна Европа. По думите му единната система за противоракетна отбрана може да предостави възможност за сътрудничество с Русия, която също може да вземе участие в нейното създаване. При това Расмусен отбеляза също, че Русия за сега не е дала на НАТО еднозначен отговор относно участието си в създаването на съвместна система за противоракетна отбрана. Предложението за единна противоракетна

отбрана Расмусен направи в края на април 2010 г. Аналогично предложение Москва получи също и през септември 2009 г. Следва да се отбележи, че с променлив успех преговори за създаване на единна противоракетна отбрана между Русия и НАТО се водят от 2000 г. Доста по-късно президентът на Русия Дмитрий Медведев заяви, че Русия е готова да създаде съвместно с НАТО система за противоракетна отбрана.

В интервю за датско радио президентът Медведев заяви, че Русия е готова да създаде съвместно с НАТО система за противоракетна отбрана. „Ние отдавна сме изразили нашата готовност за това, системата за глобална защита, системата за противоракетна отбрана да защитава не само една страна или група страни, а да бъде в интерес на всички отговорни участници в световната общност” - отбеляза още Медведев пред датското радио.

Генералният секретар на НАТО Андерс Фог Расмусен

ИНДИЯ ЗАПОЧНА СМЯНАТА НА РУСКИТЕ ЗЕНИТНИ КОМПЛЕКСИ „ОСА“ И „КУБ“

Индийската армия стартира търг за доставка на нови зенитни ракетни комплекси с малък обсег, които ще трябва да заменят остарелите 9К33 „Оса” и 2 К12 „Куб”. За това съобщава индийската информационна агенция 8ак. По-голямата част от съветските зенитноракетни комплекси в Индия са безнадеждно остарели и се намират в непригодно за използване състояние.

Съгласно условията на търга индийската армия се нуждае от зенитноракетни комплекси, способни да атакуват цели на разстояние до 20 km и снабдени с пасивни и активни системи за съпровождане на летателните апарати. При това ракетите на новите зенитноракетни комп-

А
П

лекси трябва да са в състояние да поразяват цели, движещи се със скорост до 500 m/s, а също и зависващи неподвижно вертолети и безпилотни летателни апарати. Индийската армия изисква също новите зенитни комплекси да могат да се транспортират както по обикновен път, така и по железен път.

В средата на месец ноември 2009 г. Министерството на отбраната на Индия обяви, че възнамерява да поръча зенитноракетните комплекси „Акаш“ - национална индийска разработка. Предполага се, че те ще заменят зенитноракетния комплекс „Куб“. „Акаш“ ще се монтира на шаси на танк Т-72. Индийският зенитен комплекс е способен да съпровожда едновременно до 64 цели и да ги обстрелва на височина до 18 km и на разстояние до 25 km.

Руският зенитноракетен комплекс 9K33M3 „Оса-АКМ“

ЙОРДАНИЯ ЗАПОЧВА ДА СГЛОБЯВА РУСКИТЕ ГРАНАТОМЕТИ „ХАШИМ“

Русия ще вземе участие в създаването на предприятие за сглобяване на ръчните двукалибрени многофункционални гранатохвъргачки за многократно използване РПГ-32 „Хашим“ в Йордания. Това, както съобщава руската информационна агенция ИТАР-ТАСС, е заявил ръководителят на делегацията на Рособоронекспорт Валерий Варламов по време на изложението на въоръжение и военна техника SOFEX-2010 в Йордания. По неговите думи документите за РПГ-32 са подписани през април 2010 г.

В рамките на подписаното с Йордания споразумение Русия ще оказва на страната техническа помощ при създаване на предприятие, в което ще се извършва не само сглобяване на самите гранатохвъргачки,

но и изпитания на гранатохвъргачните изстрели. Гранатохвъргачката „Хашим“ може да се използва с изстрели с калибър 72,5- и 105-mm с термобаричен и тандемен кумулативен боен заряд. Далекобойността ѝ е 700 m, а бронепробиваемостта достига до 1000 mm еквивалентна стоманена броня.

Освен създаване на предприятие за сглобяване на гранатохвъргачки, Русия възнамерява да развива и други съвместни проекти с Йордания. По-конкретно се планира да се извършат опитно-конструкторски работи по монтаж на пускова установка на тежка огнететна система ТОС-1М „Буратино“ на шасито на йорданския танк М-60. „Буратино“ е предназначена за поразяване на лекобронирана техника и жива сила на разстояние до 6 km с помощта на неуправляеми реактивни снаряди с термобарични и димозапалителни бойни заряди.

Ръчна противотанкова гранатохвъргачка РПГ-32 „Хашим“

НОВА ЗЕНИТНА РАКЕТНА СИСТЕМА ЩЕ СЪЗДАДАТ НА БАЗАТА НА „ТРИУМФ“

Нов зенитноракетен комплекс С-500, разработван от концерна за противовъздушна отбрана „Алмаз-Антей“, ще бъде създаден на базата на въведения на въоръжение зенитноракетен комплекс С-400 „Триумф“. Това, както съобщава ИТАР–ТАСС, е заявил бившият главнокомандващ военновъздушните сили на Русия армейски генерал Анатолий Корнуков. По неговите думи С-500 ще се отличава от С-400 с по-малките си размери, енергоемкостта и „от гледна точка на „плънката“. При това, както отбелязва той, при С-500 няма да се увеличава далекобойността. „С-400 е достатъчно голяма, скъпоструваща и енергоемка

А
П

система, макар и по своите параметри да е достатъчно ефективна“ - добавя още бившият главнокомандващ.

В средата на септември 2009 г. главнокомандващият военновъздушните сили на Русия генерал-полковник Александър Зелин заяви, че зенитноракетният комплекс С-500 представлява „качествено нова система, която не е продължение на С-400“. При това той отбеляза, че перспективният комплекс ще се появи съвсем скоро. По-късно генералният директор на „Алмаз-Антей“ Игор Ашурбейли разказа, че разработката на С-500 ще бъде завършена през 2015 г. В същото време се планира да се построят два нови завода – за строителство на ракети и за наземните средства за ПВО.

Към настоящия момент основа на руската система за противовъздушна отбрана представляват съединенията и частите за противовъздушна отбрана на сухопътните войски и на военновъздушните сили. На въоръжение в тях са зенитните комплекси С-300, С-400, „Бук-М1“, „Оса-АКМ“ и „Тунгуска-М1“.

С-500 е предназначен за прихват на балистични ракети на разстояние до 3500 km на средни и близки разстояния, летящи със скорост до 5000 m/s. Предполага се, че новият комплекс ще може едновременно да обстрелва до десет свръхзвукови цели. Радиусът на действие на С-500 е около 600 km.

Зенитноракетен комплекс С-400

АМЕРИКАНСКИ ЕКСПЕРТИ РАЗКРИТИКУВАХА НОВИЯ ПРОЕКТ НА СИСТЕМАТА ЗА ПРОТИВОРАКЕТНА ОТБРАНА НА САЩ

В САЩ бе публикуван доклад, доказващ неефективността на проекта на система за противоракетна отбрана, предложен от Пентагона

през 2009 г. За това пише “Ню Йорк Таймс”, цитирайки доклад със заглавие „Погрешен и опасен план за създаване на система за противоракетна отбрана на САЩ”, публикуван на 17 март 2010 г.

Авторите на доклада, експертите Теодор Постол и Джордж Люис, твърдят, че ракетите – прихващачи от типа Standard Missile-3 (SM-3), които следва да се превърнат в основа на новата система за противоракетна отбрана, далеч не са толкова ефективни, както се опитват да ги представят американските власти.

Като доказателство за своята позиция учените изтъкват резултатите от направен собствен анализ от проведени по-рано изпитания със SM-3. Според официалната статистика на Министерството на отбраната на САЩ при проведените с ракетата изпитания 84 % от целите са били поразени. Постол и Люис установяват, че вземайки за критерий за ефективност унищожението на бойната глава, в крайна сметка успешно са прихванати не повече от две на всеки десет ракети. В останалите случаи, според учените, ракетата – прихващач, нарушава само траекторията на бойната глава, но не я унищожавя.

Изпитания с ракета-прихващач SM-3

В доклада се казва също, че независимо от уверенията на Пентагона за ефективността на ракетите - прихващачи, за да се неутрализират последствията от ракетна атака на противника, е необходимо не да се променя траекторията на бойната глава, а тя да се унищожи. Работата е в това, че ако бойната глава е с ядрен заряд, тя ще детонира при всички положения. В потвърждение на това, че експертите на Пентагона при провеждане на изпитанията не са отчели необходимостта от унищожаване на бойните глави, говори и фактът, че на 4 от всеки 10 ракети – мишени, не са били поставени дори и учебни бойни глави.

Представителите на Агенцията за противоракетна отбрана на САЩ опровергаха направените от учените изводи, заявявайки, че проведените изпитания са напълно достатъчни, за да се докаже ефективността на

А
П

SM-3. Администрацията на Белия дом отказа да коментира публикувания доклад, пренасочвайки всички въпроси към Министерството на отбраната.

Ракетата SM-3, чиито различни модификации се планира да се използват в проекта за нова мобилна система за противоракетна отбрана, е разработка на компанията „Боинг“. Нейната кинетична бойна глава е снабдена с автоматично инфрачервено насочване и се координира от бордови компютър до момента на прякото попадение в целта. SM-3 е предназначена за унищожаване на балистични ракети, но може да поразява почти всички средства за въздушно нападение.

АРМИЯТА НА САЩ СЕ ОТКАЗА ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА РАКЕТНАТА СИСТЕМА НА БЪДЕЩЕТО

Министерството на отбраната на САЩ одобри решението на сухопътните войски за отказ от разработването на автоматичната ракетна установка NLOS-LS (Non-Line of Sight Launch System), която се създава в рамките на програмата „Бойни системи на бъдещето“ (Future Combat Systems), съобщава „Дифенс Толк“. Независимо от това, разработката на самата система ще бъде продължена, но вече с други приоритети. Тя ще бъде съхранена, тъй като от нея са заинтересувани от военноморските сили на САЩ.

Поводът за отказ от разработката на NLOS-LS беше обявеното намерение на американската армия да преразгледа перспективите за модернизация и обновяване на военния парк. Не е изключено в крайна сметка NLOS-LS да бъде създадена за армията, но по преработено техническо задание. Така например се случи с бойните машини MGV, създадени в рамките на програмата „Бойни системи на бъдещето“. Сега за американската армия се разработва перспективна бойна машина GCV, която наследява много от техническите решения на MGV.

В близко време ще бъдат преразгледани проектите на разработките, които се водят в интерес на сухопътните войски на САЩ. Основни критерии в промените ще бъдат цената; бойният опит, получен от войските в хода на войните в Ирак и Афганистан, а също и възможността за използване на нова техника и нови технологии.

Разработваната NLOS-LS представлява контейнер, в който се намират електронно оборудване и пускови установки за 15 ракети от два вида. Ракетите от първия вид, Loitering Attack Missiles (LAM), са способни да летят над бойното поле в очакване на команда от земята и след получаване на координати на целта да я унищожат. Ракетите LAM имат възможности за водене на разузнаване, за ретранслиране на сиг-

нала и аерофотоснимката. Вторият вид ракети, Precision Attack Missiles (РАМ), представляват високоточни снаряди, насочвани в целта с помощта на лазерен лъч.

Тези два вида ракети биха позволили на американската армия да осъществи атака на цели, намиращи се извън пряката видимост.

А
П

Бойната система на бъдещето NLOS-LS

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ РАЗКРИ ДАННИ ЗА СВОЯ ЯДРЕН ПОТЕНЦИАЛ

Правителството на Великобритания разкри данни за ядрения потенциал на страната, съобщава агенция Франспрес. Според изявлението на властите количеството на активните бойни глави, т.е. намиращите се на бойно дежурство, е 160 единици.

Изпитателен пуск на ракета „Трайдънт-2“ на ВМС на Великобритания

А
П

Великобритания не възнамерява да увеличава броя на ядрените бойни глави над 225 единици. По думите на министъра на външните работи на Великобритания Уилям Хейг разкриването на тази информация ще позволи да се повиши доверието между ядрените и неядрени страни.

Великобритания оповестява своя ядрен потенциал след като това вече направи и администрацията на САЩ.

ИНДИЯ ПРОВЕДЕ УСПЕШНИ ИЗПИТАНИЯ НА БАЛИСТИЧНА РАКЕТА

В Индия се проведоха успешни изпитания на балистична ракета „Притви-2”, способна да носи ядрен боен заряд. За това съобщи на 18 юни 2010 г. „Таймс ъф Индия“.

Ракетата е била изстреляна от мобилна установка на полигона в Чандипур на 15 километра от крайбрежието на източния щат Ориса. Според източник на изданието от Министерството отбраната на Индия пускът е извършен в 6,30 часа сутринта местно време и е преминал успешно.

Далекобойността на балистичната ракета с двигател с течено гориво „Притви-2” е 350 km. Тя е в състояние да носи полезен товар с маса до 500 kg.

Както отбелязва изданието, изпитанията на тази ракета, която вече е приета на въоръжение, се провеждат по инициатива на индийското командване на стратегическите сили.

Пуск на ракета „Притви-2”

Последните успешни изпитания с „Притви-2” се проведоха на 27 март 2010 г. Тази ракета се разработва от Организацията за отбрани-

телни изследвания и разработки на Министерството на отбраната на Индия от 1983 г. и постоянно се модифицира. От 1988 г. в страната са извършени над двадесет успешни ракетни пуска на различни модификации на ракети „Притви“.

А
П

РУСИЯ СЕ КАНИ ДА ПРОДАВА НА ТУРЦИЯ С-300 И С-400

Русия е готова да участва в търг за доставка на зенитноракетни комплекси С-300 и С-400 за Турция, заяви директорът на Рособоронекспорт Анатолий Исайкин. Това предаде агенция РИА „Новости“.

Според изявлението на Исайкин „в Турската армия има голяма необходимост от придобиване на зенитноракетен комплекс с голям радиус на действие“. Според него в търга освен Русия ще участват „водещи производители на такива системи от западните страни“.

Както отбелязва информационната агенция, Турция проявява интерес към руските зенитноракетни комплекси С-300 и С-400 от последните две години. Турските военни смятат, че ракетните комплекси ще прикриват успешно южните граници на страната.

През септември 2009 г. представител на въоръжените сили на Турция заяви, че страната планира да похарчи не по-малко от един милиард долара за закупуване на зенитноракетни комплекси с голям обхват от Русия, САЩ или Китай. По-конкретно, турското министерство на отбраната се кани да закупи минимум четири американски комплекса „Пейтриът“.

Зенитноракетен комплекс С-400

През месец юни 2010 директорът на Федералната служба по военнотехническо сътрудничество Михаил Дмитриев поясни ситуацията с доставката на С-300 за Иран. Той заяви, че новите санкции на Съвета за

сигурност на ООН по отношение на страната няма да попречат за доставката на руските зенитноракетни комплекси.

КИТАЙ ЩЕ СЪЗДАДЕ БАЗА ЗА ПРОТИВОКОРАБНИ БАЛИСТИЧНИ РАКЕТИ

Китай ще създаде база за противокорабни балистични ракети DF-21D, която ще бъде разположена в провинция Хуандун в югоизточен Китай. Както съобщава „Дифенс Нюз“, до този извод са стигнали експертите от вашингтонския институт Project 2049, който се занимава с изследвания на държавната политика в Азиатско-Тихоокеанския регион. Новата база ще бъде организационно сведена към Втори артилерийски корпус на Народноосвободителната армия на Китай.

Своето предположение Project 2049 прави въз основа на съобщение на китайската информационна агенция „Синхуа“ от 28 юли 2010 г., в което се говори, че правителството на страната е извършило оглед на новата военна база в окръг Шаохуан. Със сигурност е известно, че военната част 96166, която ще се разположи на новата база, ще получи балистични ракети DF-21C. Не е изключено на въоръжение да бъдат доставени и новите противокорабни ракети DF-21D, които конструктивно се изградени на база DF-21C.

Китайската ракета DF-21C

Следва да се отбележи, че в провинция Хуандун вече действа войскова част с номер 96169 от състава на Втори артилерийски корпус, въоръжена с балистични ракети с малък обseg. Тази база е разположена в окръг Мейчжоу. Според предположението на Project 2049 създаването на нова база в същата провинция има смисъл само в случай, че бъде прието ново въоръжение. Създаването на подобни военни бази пред-

тавява част от по-мощна програма на Китай по блокиране на значителна част от своята територия от възможно вмешателство от страна на военноморските сили на САЩ в случай на военен конфликт с Тайван.

За новата китайска ракета DF-21D е известно много малко. Предполагаемата ѝ далекост е около 170 km. Ракетата е предназначена за поразяване на кораби на противника, които не са оборудвани със средства за противовъздушна отбрана. Тя е способна да поразява по-голямата част от потенциални цели на територията на Виетнам и Филипините. При развърщане на ракетите във военната база в Шаохуан Китай ще може да прикрива 70 % от водното пространство на Южно-китайско море.

Развърщането на DF-21S и DF-21D на новата база ще позволи на Китай в случай на необходимост да нанася удари по всяка точка от Тайван, който е разположен само на 800 km от Шаохуан.

